

Murstensdalen

Murstensdalen är det näst största och mest vildmarksartade av naturreservaten i Örebro län efter Kindla. Det är en tyst och orörd vildmark med djupa raviner, högplatåer med gammal tallskog, stråk av myrar, tjärnar och sjöar. Murstensdalen är ett stort väglöst område som är boplats för många ovanliga arter, både växter, svampar och djur.

Höglänt område

Reservatet består av en höjdplatå, Mosserudsplatån, som i öster avslutas i sprickdalar med bergsbranter, den egentliga Murstensdalen. Högsta punkten i området ligger 306 meter över havet och den lägsta cirka 190 meter. Väster om området ligger Lokadalen. Berggrunden består av graniter.

Skogens nyttjande

Skogen i Murstensdalen har delvis nyttjats under bergsbrukets storhetstid från 1600- till 1800-talet. Efter bergsbrukets tid tog skogsbruket fart. Området ansågs dock ha för dåligt timmer för att det skulle löna sig att hämta däriifrån, så skogen lämnades orörd. Reservatet har varit så gott som obebott, och endast ett torp, Karlbo, är känt.

Skogen i reservatet ska få utvecklas fritt för att åter bli en gammal naturskog. Flera av de små ungskogarna kommer dock att brännas när de nått lämplig ålder. I området finns ett trettiotal små och stora sjöar, tjärnar och myrar. Sjöarna är näringsfattiga, och många har varit naturligt fisklösa. Tre av dem har namn som syftar på detta.

Skogsbränder – viktigt för många arter

Skogarna i bergslagen har allmänt påverkats av återkommande skogsbränder. Det finns tydliga spår efter bränder på många platser i reservatet. En inventering av brandhistoriken

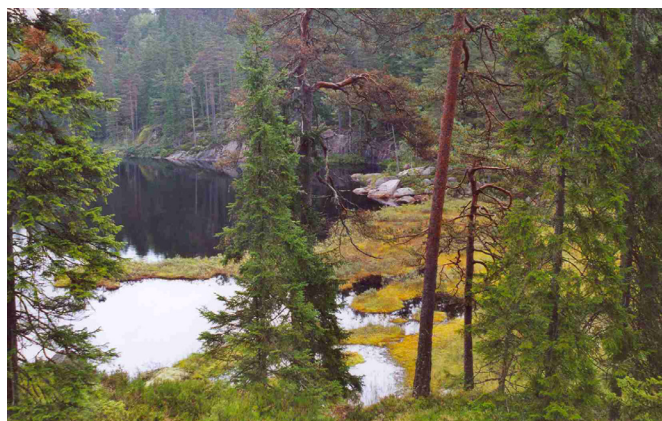

Foto: Eva Ekholm-Pehrson, Länsstyrelsen

i Murstensdalen visar att när området var orörd naturskog uppkom stora bränder ungefär fem gånger per århundrade. Från 1600-talets början spelade svedjefinnar och bergsbruket en stor roll i trakten, och då ökade skogsbränderna till cirka tio per århundrade. Efter 1809 har inga större skogsbränder förekommit i området. Det är en stor avvikelse från det naturliga i naturen att skogsbränder ger så artrika skogar.

En av de äldsta nu levande tallarna i Murstensdalen grodde 1545. Den äldsta döda tallstubbe som fortfarande står kvar och som har kunnat dateras grodde på 1200-talet och dog troligen i storbranden 1575. Med hjälp av årsringarna kan man se vad tallen varit med om och hur många bränder som förekommit genom århundradena på den plats där trädet levte.

Artrikedomen i naturskogen

Skogen i reservatet växer på mager jord. Här finns stora, glesa och långsamt växande tallskogar omväxlande med hållmarker och myrar. I öster löper en dalgång i nord-sydlig riktning med näringsrik mark, och här växer bördig granskog. På marken växer ris av bland annat odon och dvärgbjörk. På hållmarkerna finns förutsättningar för många olika lavar att leva. Vid och på de gamla eller döda träden lever flera ovanliga svampar och växer.

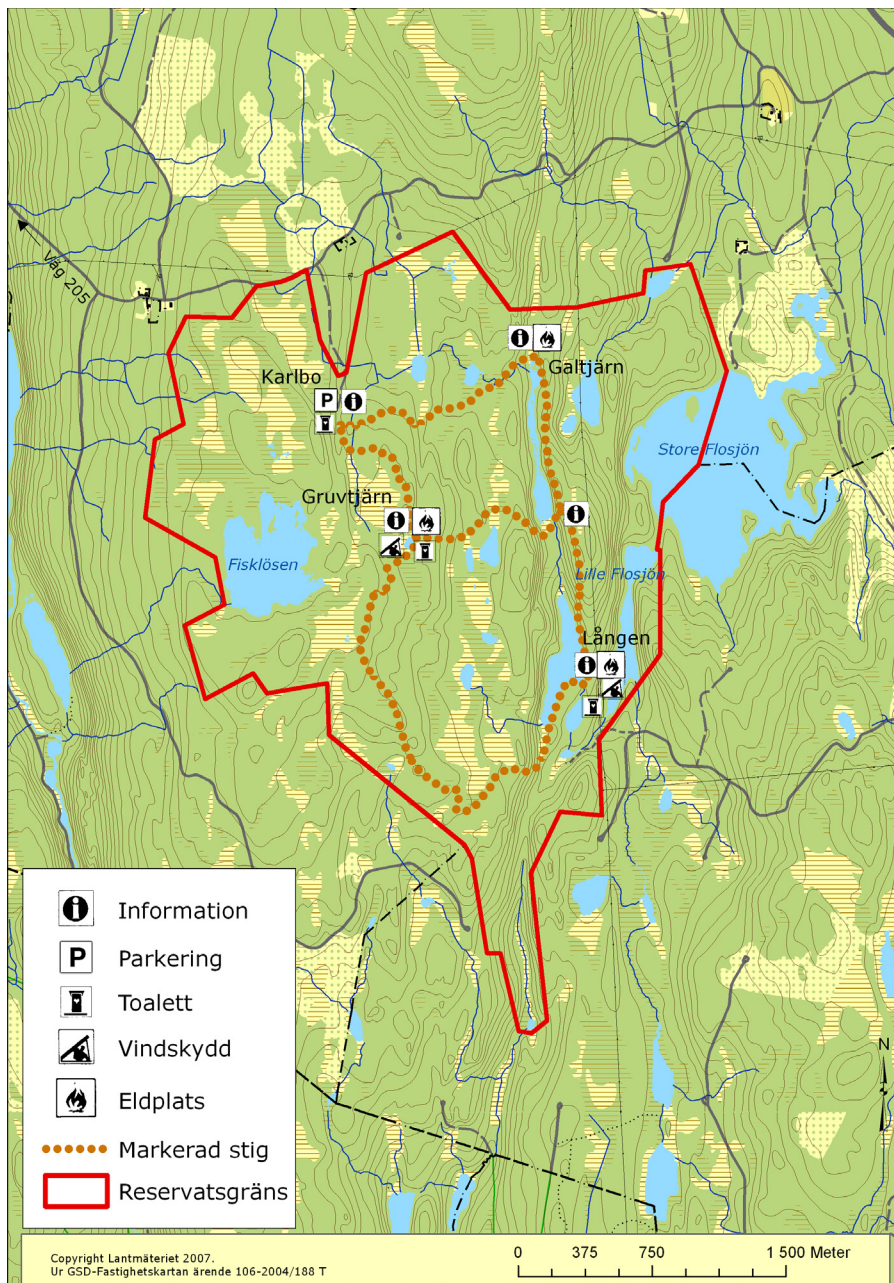
I den gamla barrskogen trivs ett antal specialiserade fågelarter. Tjädern har en mycket god stam i området, och flera spelplatser är kända. Ett av traktens få par av tretåig hackspett häckar här. Den lämnar tydliga spår efter sig, som ringar runt granstammarna, i sin jakt på insekter. Vid några av de mindre tjärnarna finns bland annat smålom och trana.

Tre av de fyra stora rovdjuren

Av Sveriges fyra stora rovdjur finns tre som tillfälliga eller permanenta gäster i området. Lodjuret har en stark stam här, och då och då besöks området av björn och varg.

Fiske bedrivs tills vidare i några av sjöarna av Karlskoga sportfiskeklubb. De arbetar med vården av den svaga öringstammen i området. Allmänheten får dock inte fiska inom reservatet. Jakt bedrivs i normal omfattning inom reservatet.

Stigar och rastplatser

En parkeringsplats finns i områdets norra del. Från den utgår två rundslingor som är cirka 5 respektive 12 kilometer långa. Längs stigen finns på två ställen vindskydd med eldplatser samt ytterligare en eldplats. Längs den längre rundslingan finns en timmerkoja för övernattnig. Tältning är tillåten högst ett dygn vid sjön Lången. Stigarna är markerade och spångade över våta ställen. De är dock tidskrävande och bitvis kuperade att gå.

§ Tänk på att det inte är tillåtet att:

- störa djur och skada växter
- ta med okopplad hund
- plocka blommor, lavar eller vedsvampar; man får däremot plocka bär och matsvamp
- genomföra bergsklättring i branterna
- göra upp eld annat än vid anvisade platser och med där anvisad ved
- övernatta annat än i timmerkoja och vindskydd eller i tält vid rastplatsen intill sjön Lången, och då bara en natt åt gången
- köra motorfordon eller cykla i reservatet
- sätta upp tavla, plakat, affisch eller liknande
- anordna orienteringskontroller eller snitslade spår

Vägbeskrivning

Naturreseptet ligger 25 km norr om Karlskoga och söder om Loka. Skyltning finns från väg 205 mellan Grythyttan och Karlskoga. Parkeringsplatsen ligger i den norra delen av reservatet.

Fakta

Bildat år: 2001
 Areal: 763 hektar
 Markägare: Naturvårdsverket
 Förvaltare: Länsstyrelsen
 Reservatsbildare: Länsstyrelsen